



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 9010/2021
17.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, др Илије Зиндовића, Бранка Станића, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Миљан Тошић, адвокат из ..., против тужене „UniCredit Bank Srbija“ АД Београд, коју заступа пуномоћник Младен Аврамовић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, вредност предмета спора 13.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 13947/20 од 16.07.2021. године, у седници већа одржаној дана 17.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене.

II ПРЕИНАЧАВАЈУ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 36430/19 од 16.06.2020. године и пресуда Вишег суда у Београду Гж 13947/20 од 16.07.2021. године и **ПРЕСУЂУЈЕ**:

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиље да се утврди да је апсолутно ништава и без правног дејства одредба члана 9. став 1. Уговора о готовинском кредиту, закљученог дана 20.11.2017. године између тужиље и тужене, којом је прописано да се корисник кредита обавезује да плати туженој банци фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 2% од износа одобреног кредита, односно минимум 1.600,00 динара, као неоснован.

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиље да се обавезе тужена да тужиљи на име стицања без основа исплати износ од 13.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.11.2017. године до коначне исплате, као неоснован.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка.

III ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 36430/19 од 16.06.2020. године, у ставу првом изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље па је утврђено да је ништава одредба члана 9. став 1. Уговора о готовинском кредиту, закљученог дана 20.11.2017. године између тужиље и тужене, којом је прописано да се корисник кредита обавезује

да плати туженој банци фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 2% од износа одобреног кредита, односно минимум 1.600,00 динара. У ставу другом обавезана је тужена да тужиљи на име стицања без основа исплати износ од 13.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.11.2017. године до коначне исплате. У ставу трећем обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Вишег суда у Београду Гж 13947/20 од 16.07.2021. године одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда Првог основног суда у Београду.

Против правноснажне другостепене пресуде тужена је благовремено изјавила ревизију, по основу одредбе члана 404. ЗПП, због погрешне примене материјалног права, ради уједначавања судске праксе.

Ценећи испуњеност услова за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови предвиђени одредбом члана 404. став 1. ЗПП јер је побијана другостепена пресуда у супротности са правним ставом Врховног касационог суда о дозвољености уговарања трошкова кредита од 22.05.2018. године, као и са допуном тог става од 16.09.2021. године.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд дозволио је одлучивање о посебној ревизији тужене, као у ставу првом изреке, применом одредбе члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући побијану другостепену пресуду у границама навода ревизије, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле Уговор о готовинском кредиту дана 20.11.2017. године. Одредбом члана 9. став 1. Уговора тужиља као корисник кредита обавезала се да плати туженој банци фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева у висини од 2% од износа одобреног кредита, односно минимум 1.600,00 динара. Тужиља је по том основу платила банци накнаду у износу од 13.000,00 динара. Тужиљи је уручена понуда за закључење уговора дана 20.11.2017. године. У понуди је између осталих података наведена и накнада за обраду кредитног захтева у висини од 2%, односно 13.000,00 динара. Тужиљи су уручени и Обавезни елементи уговора, у којима је такође наведена накнада за обраду кредитног захтева у поменутом износу од 13.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд утврђује да је наведена одредба из члана 9. став 1. Уговора о кредиту ништава. Тужиљи је био непознат механизам по ком се добија висина трошкова и није јој образложено који су то трошкови. Оцењујући такво поступање тужене као супротно основним начелима на којима почива правни поредак, првостепени суд обавезује банку да тужиљи врати наплаћену накнаду у износу од 13.000,00 динара као стечено без основа.

Другостепени суд је становишта да банка није доказала да је тужиљу кроз понуду на јасан и недвосмислен начин упознала са трошковима које ће сносити по основу закљученог уговора о кредиту. Закључак је другостепеног суда да је банка била дужна да тужиљу упозна са појединачно наведеним трошковима на које се односи спорна уговорна одредба, односно да је упозна са структуром наплаћене накнаде.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови на утврђено чињенично стање погрешно применили материјално право.

Супротно становишту другостепеног суда, из стања у списима предмета произлази да је банка упознала тужиљу са врстом и висином свих трошкова који падају на његов терет, укључујући и наведену накнаду за обраду кредитног захтева. Право банке на наплату накнаде за обраду кредитног захтева установљено је Одлуком о јединственом начину обрачуна и објављивања ефективне каматне стопе на депозите и кредите, односно Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Сл. гласник РС“, бр.65/2011). Оно што је потребно да би та накнада од клијента била наплаћена на правно ваљан начин јесте да је клијент био на прописан начин упознат са постојањем те обавезе и висином исте и да је та обавеза била исказана у обрачуну ефективне каматне стопе. У конкретном случају, тужилји је уручена понуда за закључење уговора и Обавезни елементи уговора. И у понуди и у Обавезним елементима наведена је предметна накнада на име трошка обраде кредитног захтева и њена висина. Из наведеног следи да је тужилја била благовремено и на поуздан и прописан начин упозната са обавезом плаћања предметне накнаде. Банка није имала обавезу да тужилји предочи структуру наплаћене накнаде па наведено не утиче на правну ваљаност ове уговорне одредбе. О наведеном се Врховни касациони суд изјаснио у допуни става о дозвољености уговарања трошкова кредита од 16.09.2021. године.

У складу са изнетим, Врховни касациони суд преиначио је првостепену и другостепену пресуду због погрешне примене материјалног права и одбио тужбени захтев тужилје.

Како је према преиначеној пресуди тужена у целисти успела у спору, Врховни касациони суд одлучио је о трошковима поступка применом одредби члана 153, 154, 163. у вези одредбе члана 165. став 2. ЗПП, тако што је одбио захтев тужилје за накнаду трошкова поступка. Тужена, која би као страна која је успела у спору имала право на накнаду трошкова поступка, није у ревизији поставила захтев за накнаду трошкова поступка. Стога туженој нису досуђени трошкови првостепеног и другостепеног поступка.

У складу са изнетим одлучено је као у ставу другом изреке, применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП, у вези одредбе чл. 165 ст. 2 Закона о парничном поступку.

Туженој су признати трошкови ревизијског поступка, будући да је успела у поступку по ревизији. Тужена има право на опредељене трошкове ревизијског поступка за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, по АТ. Туженој нису признати трошкови судских такси на ревизију и одлуку по ревизији јер у погледу накнаде тих трошкова није поставила опредељен захтев у складу са одредбом чл. 163 ст. 2 Закона о парничном поступку.

У складу са изнетим одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић